

Gemeente van Christus,

Afgelopen week bespraken wij in de dertigplusgroep dat wonderlijke verhaal uit Ezechiël. Over die dode botten waartegen gesproken moet worden. We bespraken ook die vraag van God aan de profeet: *‘Mensenkind, kunnen deze beenderen weer tot leven komen?’*. Kan dat eigenlijk? Ik vertelde toen ook dat ikzelf opgroeide met de Statenvertaling waar het net anders staat. Daar staat: *‘Mensenkind! Zúllen deze beenderen leven worden?’* Daar spreekt toch een andere grondhouding uit denk ik. Kán het gebeuren, dat is meer de vraag van ons moderne of postmoderne mensen. Zál het gebeuren, dat is misschien meer een vraag vanuit vertrouwen dát het zal gebeuren. Dat vertrouwen op de opstanding treffen wij vanmorgen ook aan in het wonderlijke verhaal van Lazarus.

We verplaatsen ons in het verhaal en zien daar dat bijzondere huishouden van de broer met zijn twee zussen. Vader en moeder waren waarschijnlijk overleden, maar het gezin was als het ware op de oude voet doorgedaan. De meubels van vader en moeder stonden er nog. Het oude familiegeluk werd gekoesterd, vastgehouden. En dan die boodschap: er was iemand ziek, een zekere Lazarus. Martha laat de boodschap brengen: uw vriend is ziek. We staan op scherp. Het huiselijk tafereel in Bethanië, het museale familiegeluk staat op omvallen. Jezus zegt dat de ziekte niet tot de dood leidt, maar tot de glorie van God en lijkt maar bar weinig haast te maken. Feitelijk bevonden ze zich op een half uurtje lopen van de zieke Lazarus vandaan...

Toen Jezus uiteindelijk aankwam in Bethanië bleek het kwaad geschied. Lazarus ligt al vier dagen in het graf. Doder dan dood. Zo dor als die doodsbeenderen uit Ezechiël. Martha zegt nog: als u er geweest was, zou hij nog leven Heer. Haar vertrouwen in Jezus is eindeloos. Met Christus in de buurt kun je eigenlijk niet doodgaan... Je broer zal opstaan zegt hij. O ja, dat gelooft ze ook! Het geloof in de opstanding was haar overgeleverd, zoals bekend in de joodse kringen en in lijn met Ezechiël 37. Ooit zal hij opstaan Heer, dat geloof ik zeker. Toch is dat niet wat Jezus bedoelt. Hij zegt: Ik *ben* de opstanding en het leven. Wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft. En ieder die leeft en in Mij gelooft zal nooit sterven. Als wij geloven in de opstanding is dat vaak toch op de manier van Martha en Ezechiël. Zal het ooit gebeuren, kan het dat doden herleven? Ja het kan misschien – of niet denkt uw wellicht – maar als het al kan, dan is dat *ooit*. In de verre toekomst. Aan het eind der tijden. Jezus ziet dat heel anders. Hij neemt geen genoegen met ‘ooit’. Als Jezus in de buurt is, staan mensen op!

Jezus neemt geen genoegen met ‘ooit’; daarom is hij ook boos als hij het verdriet ziet om de dode Lazarus. Dat is een lastig onderdeel van dit verhaal: dat Jezus zich ‘ergerde’ vanwege het geweeklaag. Sommige exegeten denken dat het gaat om boosheid vanwege het klein-geloof van de mensen die daar staan te snikken, maar ik geloof met veel andere uitleggers dat Jezus boos is op de dood zélf. Boos vanwege die hindermacht op weg naar zijn koninkrijk.

En als Jezus dan de dode Lazarus ziet, moet hij er gewoon om huilen. Jezus toont zich daarin heel menselijk, én goddelijk tegelijk. Hij huilt om zijn vriend én is boos op die macht van de zonde. Wil er daarom ook NU mee afrekenen. Niet ooit, niet na een lange profetie in het dal met dorre botten, nee door zijn stem, dat enkele woord: Lazarus; kom naar buiten.ⁱ

Het verhaal van de opstanding van Lazarus leert ons twee belangrijke zaken volgens mij. Allereerst: de opstanding is niet alleen iets van het eind der tijden, iets van 'ooit' als ik dood ben, maar iets van het nu. Opstanding gebeurt nu, hier en nu, waar het woord van Jezus klinkt. Ten tweede: opstaan, opgewekt worden door de stem van de andere kant is één ding, maar dat is niet genoeg om van en met te leven. Je moet ook nog uit de doeken gedaan worden. Er zijn mensen nodig die je uitpakken als het ware. Die de windsels, de doeken van je afnemen. Dat is tweede woord van Jezus: maak hem los en laat hem gaan!

Wij kunnen ons verkijken op de vermeende opstanding, het opgewekt zijn van iemand. Een slimme en knappe jonge studente die welbespraakt en met flair door het leven gaat, daar kunnen wij ons aan vergapen. Wat mooi zo'n jong mens, was ik nog maar zo. Terwijl ik dan hoor dat juist veel van die jongeren eenzaam op hun studentenstudio zitten. Soms helemaal vastlopen. Ze zijn wel opgewekt, maar zitten toch nog gevangen. Of mensen die na een groot verlies weer snel op de been zijn, daar hebben wij ook vaak veel respect voor. Knap hoor; gelijk weer aan het werk, een nieuwe relatie misschien, fanatiek aan het sporten. Een tijdje later hoor je toch dat diegene er finaal doorheen gezakt is. We moeten niet alleen opgewekt worden, maar ook uitgepakt.

Ik hoorde op weg naar Amstelveen afgelopen week een interview op radio 1ⁱⁱ. Het ging over een zwaar onderwerp; het grote aantal zelfmoorden onder LHBT'ers, de regenbooggemeenschap. Het is ontstellend om te horen hoe hoog het aantal zelfmoorden is in deze gemeenschap. De helft van de mensen die ooit uit de kast gekomen zijn, heeft gedacht aan het beëindigen van het leven. De daadwerkelijke pogingen zijn onder deze doelgroep 4 keer zo hoog als in de 'heterogemeenschap'. Hoe kan dat vroeg de interviewster. Je hoorde haar denken: het zijn toch zulke vrolijke mensen? Ze staan te dansen op hun prachtig versierde boten, het zijn zulke veelkleurige mensen. De maker van de documentaire die vanavond vertoond wordt op het Roze Filmfestival zei toen: Het gaat gewoon niet in je koude kleren zitten hoe je de eerste 20 jaar van je leven behandeld bent.

Een flitsende coming out, een opstanding uit je gevangenschap van onzekerheid en angst voor wat mensen van je vinden, wist niet in één keer uit wat er zich in je hart heeft afgespeeld voordat je zover kwam. De sporen van pesterijen, afkeurende teksten aan tafel, strenge dominees zijn niet zomaar uitgewist. Ik heb mijn eigen coming out ooit een soort wedergeboorte genoemd, wat overigens niet betekent dat ik er gelijk ook blij mee was. Maar wel begreep ik ineens mijn leven en worstelingen zo goed. Een moment van opstanding.

Maar als je dan opstaat, uit de kast komt, uit je schulp kruipt, dan zit je soms nog wel stevig ingewikkeld in de windselen van vroeger. Afwijzing, weinig zelfrespect. Soms komen er nieuwe grafdoeken bij: afwijzing na je coming out, eindeloos feesten om de pijn te vergeten:

we will survive... Misschien is dat de verklaring voor dat trieste cijfer van die zelfmoorden. Wel *opgestaan* ooit, maar *nooit geholpen* met het *uitpakken* van de windselen, de grafdoeken.

Vandaag roept Christus ons weer zo helder en duidelijk toe: kom uit je graf! Lazarus, kom naar buiten! Naar buiten allemaal! Doe je luiken open, zet je raam maar open, de lentegeur mag binnenstromen. Maar dat is maar één been waar we op kunnen staan, dat andere been, daar hebben wij elkaar bij nodig. Meer dan ooit misschien wel. Jezus zegt *'Maak de doeken los, en laat hem gaan.'* Laten we elkaar dus altijd blijven vragen: hoe gaat het nu echt met je? Voel je je ook echt verlost, vrijgemaakt, geliefd? Kan ik jou nog helpen met iets opruimen misschien? Mag ik je helpen om die knellende grafdoeken los te peuteren?

Met Pasen horen we dat ze alleen nog de grafdoeken vinden in het lege graf van Jezus. Bewust en expliciet staat er dat de doeken al zijn afgelegd en dat de zweetdoek apart opgerold ligt. In de beschrijving van deze doeken wordt het unieke van Jezus opstanding verteld. Er is hier geen stem die roept, er zijn geen anderen die hem los helpen te maken. Jezus gaat alleen door de diepte heen. Achter de steen van het graf speelt zich het kosmische gevecht, het mysterie af. Namelijk de bevrijding van wat hem bindt en gevangenhoudt. Achter de steen van het graf heeft zich de ontknoping afgespeeld!

Christus stem wekt ons tot leven. Zijn opstanding is de grond van ons bestaan. Daarom kunnen wij nu op twee benen staan. Het ene been van de roepstem: *Kom naar buiten*, het andere been van de helpers om ons heen: *maak hem los*.

Ik heb de afgelopen maanden hier geprobeerd om die stem van Jezus door te geven, die stem die zegt: *Kom naar buiten!* En ik hoorde en zag jullie onder elkaar de stem van Christus doorgeven, voorleven. Ik heb zelf ervaren dat mensen hier mij geholpen hebben om de beknellende doeken los te maken en heb het onderling zien gebeuren. Dat is een voorrecht en vreugde. Paasmomenten zou ik zeggen. Dat kan alleen maar omdat Christus in onze buurt wil zijn.

Hier, op deze plaats vandaag, is Christus onder ons. Hij roept ons: zullen we naar buiten gaan?!

In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,

Amen

ⁱ Λάζαρε, δεῦρο ἔξω (Jn. 11:43 GNT)

ⁱⁱ <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/de-nieuws-bv/be281ea5-8f93-4e50-b60c-1f2f540c5ddb/2023-03-22-uit-t-leven-een-aangrijpende-documentaire-over-zelfdoding-in-de-queer-gemeenschap>